

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN-2020-462

17.6.2020

SpareBank 1 Forsikring AS (Pensjon)

Livsforsikring/uføredekninger/pensjon

IPA – rett til kursreserve ved utløp av avtalt utbetalingsperiode – forsikringsvirksomhetsloven § 3-21.

Klager hadde en IPA pensjonsavtale med avtalt årlig utbetaling over 5 år. Han fikk årlige oppgaver som viste utvikling i garanterte utbetalinger, samt opplysninger om avtalens andel av selskapets urealiserte kursreserve. Da utbetalingsperioden utløp og avtalen opphørte, krevde klager også å få utbetalt kursreserven. Selskapet bestred kravet. Nemnda bemerket at verken forsikringsbeviset eller vilkårene hadde bestemmelser om kursreserve. Det innebar at vilkårene ikke hjemlet en rett for klager til å få utbetalt kursreserve og selskapet ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Klager (f. 1947) har hatt en IPA-avtale med selskapet.

I henhold til forsikringsbevis datert 30.11.12 gjaldt avtalen en femårig alderspensjon på kr 56 185, med startdato for utbetaling 1.5.10 og sluttdato 1.5.20.

Fra vilkårenes "*Generelle bestemmelser*":

Overskudd

Per 31. desember hvert år godskrives eventuell andel av Selskapets overskudd. Overskuddet beregnes som summen av overskudd på risiko, rente og omkostninger i forhold til forutsetningene i beregningsgrunnlaget.

I følgebrev ble det orientert om nye regler for IPA, og at avtalen per 31.12.11 var tilført kr 13 800,29 for å sikre at pensjonen kunne utbetales så lenge som avtalt.

I kontoutskrift for 2018 var klagers garanterte utbetalinger for 2017 og 2018 oppgitt. Det ble opplyst at andel av kursreserve pr 31.12.2018 var kr 12 260. Videre at

Eventuell andel av selskapets kursreserve vil inngå som en del av flytteverdien dersom avtalen flyttes til annet forsikringsselskap.

Klager har vedlagt vilkår for et annet selskap (Storebrand Livkonto) gjeldende fra 1.5.18, der kursreserve er definert som

Kursreserve (gjelder avtaler med sparing) Kursreserve er avtalens andel av selskapets urealiserte kursgevinster. Beløpet vil variere i takt med svingningene i aksje- og obligasjonsmarkedene. Eventuell kursreserve utbetales ved opphør av forsikringen.

Klager har vedlagt en e-post korrespondanse med selskapet, der selskapet forklarer hvorfor han ikke har krav på å få utbetalt kursreserve.

Videre har han vedlagt Kredittilsynets (nå Finanstilsynet) rundskriv 15/94.

Klage til Finansklagenemnda ble registrert 17.2.20.

Klager har i det vesentlige anført at 75 % av kursreserven skal tilføres hans avtale, og at dette også følger indirekte av at andelen av reserven skulle følge dersom avtalen ble flyttet til annet selskap. Han har vist til Kredittilsynets rundskriv 15/94.

Selskapet har i det vesentlige anført at kursreserven ikke tilfaller den enkelte avtale, jf. forsikringsvirksomhetsloven § 3-21 annet ledd og forskrift. Ved flytting beregnes kursreserven på grunnlag av saldo på tidspunkt for flytting av avtalen. Saldo for klagers avtale var null da avtalen opphørte, og klager ville ikke fått del i noen kursreserve ved flytting på dette tidspunktet.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken reiser spørsmål om klager har krav på å få utbetalt avtalens andel av selskapets kursreserve da avtalen gikk til opphør.

Etterprøving og beregning av pensjonsytelser, eller grunnlaget for slike, krever sakkyndig kunnskap som nemnda ikke besitter og anses derfor ikke egnet for nemndsbehandling, slik også 2015-249. Slike krav vil derfor avvises fra nemndsbehandling med hjemmel i pkt. 4.1 i gjeldende vedtekter for Finansklagenemnda, der saken kan avvises dersom den ikke lar seg behandle uten at dette i særlig grad går utover klageorganets effektivitet.

Nemnda kan derimot vurdere spørsmålet om klager har krav på utbetaling av kursreserve på et generelt grunnlag.

Verken forsikringsbeviset eller avtalens vilkår har bestemmelser om kursreserve i dette tilfellet. Det innebærer at vilkårene ikke hjemler en rett for klager til å få utbetalt kursreserve.

Det følger videre at forsikringsvirksomhetsloven (fvl.) § 3-21 første ledd at Kursreguleringsfondet skal tilsvare "summen av urealiserte gevinster på finansielle omløpsmidler som inngår i kollektivporteføljen". Dette er det som i kontoutskriften omtales som kursreserven.

Med kollektivporteføljen forstås den delen av selskapets forsikringskapital som er knyttet til kontraktsfastsatte forpliktelser, jf. fvl. § 3-11. Dette er en kategorisering som gjelder på tvers av skillet mellom individuelle og kollektive avtaler.

Klagers avtale ga garanterte utbetalinger. Dette var følgelig en kontraktsfastsatt forpliktelse, og i denne sammenheng en del av kollektivporteføljen. Det er spesifisert i fvl. § 3-21 annet ledd at kursreguleringsfondet (kursreserve) ikke tilordnes avtalene i kollektivporteføljen. Kursreserven var følgelig ikke en del av klagers avtale, ut over det som følger av lovens bestemmelser i §§ 3-13 flg. om fordeling av overskudd mm.

Fordi nemnda som nevnt ovenfor ikke beregner eller kontrollerer pensjonsytelser, legger nemnda til grunn at selskapet årlig har tildelt klagers avtale dennes rettmessige andel av realisert kursreserve i henhold til regelverket, frem til siste regulering før siste utbetaling fra klagers avtale 1.5.20.

Det vises til at det i forsikringsbevis i 2012 var oppgitt en årlig utbetaling på kr 56 186, og at beløpene for sikret årlig utbetaling i kontoutskrift datert 2019 var økt til kr 64 606 i 2017, og til kr 68 681 i 2018. Det bemerkes at kursreserven fremstår som et bruttobeløp, og at denne da korrigeres for omkostninger, avsetninger mm.

Bestemmelser om tildeling av overskudd til den enkelte kontrakt er gitt i fvl. § 3-13. For kollektivporteføljen fordeles årets overskudd årlig i forhold til den enkelte avtales forsikringskapital, jf. fvl. § 3-8, og da forutsetningsvis basert avtalens gjestående forsikringskapital på det tidspunkt når fordelingen foretas.

I henhold til klagers forsikringsbevis legger nemnda til grunn at tilordningen til den enkelte avtale ble gjort per 31.12 hvert år. Da klagers avtale utløp 1.5.20 var forsikringskapitalen, inkludert tildelt overskudd per 31.12.19 utbetalt, og forsikringskapitalen på avtalen var således null. Ved neste årlige tilordning av overskudd 31.12.20 har ikke klager lenger noen rett til andel av selskapets realiserte kursreserve. Nemnda finner etter dette at klager ikke har krav på ytterligere utbetaling fra avtalen.

Klager har vist til Kredittilsynets rundskriv 15/94. Nemnda bemerker at dette rundskrivet ikke lenger er gjeldende. Det nevnes for god ordens skyld at etter rundskrivet skulle klagers avtale tilføres en endelig andel av den realiserte kursreserven en gang i året i den perioden avtalen var under utbetaling. Dette følger av reglene om fordeling av overskudd.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Gro Farestvedt (selskapsrepresentant), Ingrid Sande Kvålen (forbrukerrepresentant).